

Dubbeltentoonstelling *Caring Architecture* brengt pleidooi voor architectuur die zorg draagt voor mens en planeet.

Architectuur die zorgt gaat langer mee

Hoe kan architectuur zorg dragen voor onze planeet en zijn bewoners? De tentoonstellingen *Critical Care. Architecture for a Broken Planet* en *Care for Space for Care* onderzoeken welke vormen zorgzame architectuur kan aannemen en welke invloed dit heeft op de leefbaarheid van onze omgeving. Een verrassende selectie nationale en internationale cases laat je op een unieke manier kennismaken met het bouwen van en voor de toekomst. Vanaf 28 mei bij het Vlaams Architectuurinstituut in De Singel.

Caring Architecture

Critical Care. Architecture for a Broken Planet
Care for Space for Care. Scenes from Flanders and Brussels

Dubbeltentoonstelling | van 28.05.2022 tot 11.09.2022

Vernissage | op 27.05.2021 om 20:00u

Vlaams Architectuurinstituut in De Singel, Antwerpen

Caring Architecture

“Architectuur die zorgzaam is, onderscheidt zich door haar empathie voor de context, de gebruikers, de makers en de materialen. Het is een architectuur die kijkt naar de lange termijn en een kritische houding aanneemt ten opzichte van de menselijke activiteit op de planeet. Ze heeft oog voor het grotere plaatje en verbindt natuurlijke, materiële en immateriële waarden. Zorgzame architectuur gaat bewust om met de effecten van interventies in de (gebouwde) omgeving voor mens, ecologie en samenleving.” Met deze insteek verduidelijken de curatoren van *Caring Architecture* de cruciale rol van architectuur voor de leefbaarheid van onze planeet.

I. Critical Care. Architecture for a Broken Planet

Na stops in Wenen, Zürich, Dresden en Berlijn strijkt ***Critical Care. Architecture for a Broken Planet*** neer in Antwerpen. Aan de hand van 21 internationale spraakmakende projecten toont de tentoonstelling hoe architectuur en stedenbouw kunnen bijdragen aan onze toekomst. Projecten uit Afrika, Europa, het Nabije Oosten, de Caraïben, de VS en Latijns-Amerika worden samengebracht en gegroepeerd in vijf thema's: 'zorg voor water en land', 'zorg voor publieke ruimte', 'zorg voor talent', 'zorg voor onderhoud' en 'zorg voor lokale productie'. Elk project behandelt een concrete problematiek. Of het nu om een rurale of

PERSBERICHT

stedelijke ruimte gaat, allen herdefiniëren ze de relatie tussen werk, economie en ecologie. Tekeningen op groot formaat, objecten en video's geven op een tactiele manier een inkijk in het ontwerpproces, de uitvoering en het uiteindelijke gebruik.

Projecten:

Zorg voor water en aarde

- Voor hun ontwerp voor het Friendship Center in Gaibandha (Bangladesh) zet het architectenbureau **Urbana** water in als bescherming tegen overstromingen.
- **Ciclica en Cavaa**, twee architectencollectieven uit Barcelona, maakten samen met een vereniging voor volkstuinen het in onbruik geraakte Romeinse irrigatiesysteem in Caldes de Montbui (Spanje) toegankelijk voor het publiek.
- **Enclace** transformeert het gebied in de directe omgeving van het financiële district van San Juan (Puerto Rico) om tot een gemeenschappelijke land trust. Via meer dan 700 volksraadplegingen bestendigen ze het ecologische herstel van het **Martin Penakanaal**.
- **Estudio Teddy Cruz + Fonna Forman** ontwikkelen grensoverschrijdende ecologische concepten voor burgerschap in het grensgebied tussen de VS en Mexico.
- **Colectivo 720** transformeert enorme wateropslagfaciliteiten in Medellin (Colombia) naar een veilige nieuwe publieke ruimte voor achtergestelde wijken.

Zorg voor herstel

- In het Caritas-project transformeren **architecten de vylder vinck taillieu** de ruïne van een ziekenhuispaviljoen in Melle om tot een genereuze publieke ruimte voor patiënten, bezoekers, fauna en flora.
- **Paulo Mendes da Rocha** en **MMBB Architecten** converteren een modernistische winkelmagazijn in São Paulo naar een sociaal-cultureel sport- en zorgcentrum dat natuurlijk geventileerde publieke ruimtes voorziet in combinatie met een dakzwembad.
- **Lacaton & Vassal** renoveert samen met **Frédéric Druot** en **Christophe Hutin** een grootschalig modernistisch wooncomplex in Bordeaux, met toevoeging van grote serres en terrassen.
- **ZUsammenKUNFT**, een collectief van burgerbewegingen, stadsadministratie en architecten transformeert het voormalige Haus der Statistik in Berlijn, dat nog dateert uit de DDR-periode, in een sociale stadswijk met betaalbare woningen, onderwijs en de 'Town Hall of Tomorrow'.

Zorg voor talent

- Na een reeks verwoestende aardbevingen en landverschuivingen implementeert **Rural Urban Framework** in samenwerking met de lokale overheid in Jintai (Chinese provincie Sichuan) een modelproject voor duurzame dorpsontwikkeling.

PERSBERICHT

- Architect **Yasmeen Lari** en haar Erfgoed Foundation trainen 'blootvoetse ondernemers' om woningen en infrastructuur te bouwen die resistent zijn tegen overstromingen, en dit aan de hand van traditionele klei-, aarde- en bamboeconstructies. Het resultaat zijn 40.000 veilige, kostenefficiënte en koolstofarme gebouwen.
- Om scholen te bouwen vlakbij het vluchtelingenkamp Za'atari in Jordanië activeren **EADR, Emergency Architecture & Human Rights** samen met lokale bewoners traditionele constructiemethodes.
- **Anupama Kundoo** past oude Perzische kleitechnieken toe om haar daklozencentrum voor kinderen in Pondicherry uit de grond te stampen.

Zorg voor publieke ruimte

- Voor het ontwerp van het Ruskin-plein overtuigt **muf architecture/art** de privéontwikkelaar van London borough of Croydon om publieke ruimte als uitgangspunt voor het masterplan te nemen.
- Met de introductie van het Superblock-model geeft de **stadsadministratie van Barcelona** de straat terug aan haar bewoners, met daaraan gekoppeld een reductie van 21 procent van het private verkeer.
- **StudioVlayStreeruwitz** ontwikkelt een model voor de stadsontwikkeling rond het Noordstation in Wenen. Het is gebaseerd op wat er reeds aanwezig is, in plaats van te starten met een wit blad. De Freie Mitte met zijn stedelijke jungle vormt de basis om natuurlijke, culturele en sociale middelen te activeren. Voor het Care + Repair-project werkten curatoren Angelika Fitz en Elke Krasny samen met 6 internationale architectenteams en lokale experts om de toekomst van de Freie Mitte te vrijwaren. De tentoonstelling die hieruit voortkwam is het eerste culturele gebruik van de Nordbahnhof, onderdeel van een onderzoeksproject Mischung: Nordbahnhof van de Technische Universiteit Wenen.

Zorg voor productie

- **atelier d'architecture autogérée** werkt in een aantal Franse steden aan het R-Urban-model, een netwerk van ecologische burgerplatformen die afhankelijk zijn van gesloten lokale consumptie- en productiecircuits.
- Het **Kounkuey Design Initiative** werkt samen met lokale organisaties om productieve publieke ruimtes te ontwikkelen in Kibera (Nairobi). Ze focussen hierbij op omgevingsproblematieken, sanitaire voorzieningen, alternatieve economieën en veiligheid.
- Architect **Anna Heringer** hertekent samen met modeontwerper Veronika Lena en NGO Dipshika de lokale textielproductie in het dorp Rudrapur in Bangladesh.
- Architect **Xu Tiantian** bedacht een reeks interventies voor het Songyang-district in China om de rurale ruimte te vergroten. Een mooi voorbeeld is de Caizhai-fabriek die productie, publieke ruimte en toerisme combineert.

II. Care for Space for Care. Scenes from Flanders and Brussels

De tentoonstelling *Care for Space for Care* is het Belgische antwoord op *Critical Care*. Ze belicht negen recente projecten uit Vlaanderen en Brussel met een focus op het proces, de betrokkenen en het voorafgaande onderzoek. *Care for Space for Care* doet je nadenken over de ecologische en sociaalmaatschappelijke rol van architectuur.

Zorgen voor anderen vergt empathie. Je maakt de personen die betrokken zijn bij een project zichtbaar, je zorgt ervoor dat ze gehoord worden. De voorbeeldprojecten in deze tentoonstelling gaan verder dan de klassieke participatiemodellen. Wederkerige afhankelijkheid heeft oog voor persoonlijke zaken, emotionele arbeid en toont de menselijke kant van werken met ruimtes. Het herinnert ons aan het feit dat architectuur wordt gemaakt door, voor én met mensen.

Projecten:

- Huis Perrekes, Oosterlo door **NU Architecturaatelier**
- House for Seasonal Neighbours, Borgloon door **Ciel Grommen en Maximiliaan Royakkers**
- Sporthaven, Mortsel door **Import Export Architecture**

Een gebouw ontwerpen dat makkelijk onderhoud toelaat, is ook een vorm van zorg. Het is een weloverwogen beslissing om te werken met duurzame materialen, details en een open ontwerp dat aanpassingen en toe-eigening toelaat. Een ontwerp dat focust op het onderhoud van een gebouw, beschouwt de structuur ervan als de sleutel voor een lang leven. Het is een vorm van respect voor de natuur als gelimiteerde bron voor materialen, maar ook ten aanzien van het collectieve (stedelijke) geheugen.

Projecten:

- Z33, Hasselt door **Francesca Torzo**
- Le Rideau, Brussels door **Ouest**
- Actiris, Brussels door **Laura Muyldermans & LDSRa**

Posthumanisme vereist een nieuw begrip van zorg dragen voor onze planeet en voor alle wezens en materialen die dezelfde ruimte en toekomst delen. Een posthumane architectuur werkt met alle relevante actoren, materialen en expertises om samen ruimtes te creëren waar iedereen van kan genieten.

PERSBERICHT

Projecten:

- Ecotron UHasselt, Maasmechelen door **NoAarchitects**
- Charleroi Grand Hopital landschapsontwerp, Charleroi door **Bas Smets**
- Uitkijktoren in stampleem, Dilsen-Stokkem (Negenoord) door **De Gouden Linaal Architecten**

Quotes:

Carla Molenberghs (mede-oprichter en directrice Huis Perrekes) over architectuur die zorgt voor anderen.

“De architectuur van Huis Perrekes nodigt uit om deel te nemen en in interactie te treden met anderen. De prikkels komen als het ware uit de muren.”

“Goede architectuur is als mooie kledij. Je draagt er zorg voor waardoor het lang mee gaat.”

“Hoe we ons gedragen wordt voor een groot stuk bepaald door de materiële omgeving waarin we ons bevinden. Architectuur is bepalend voor hoe we ons voelen en ons verhouden ten opzichte van de andere.”

Kurt Geraerts (gebouwenbeheerder en preventieadviseur Z33) over architectuur die zorgt voor materialen en onderhoud.

“Een gebouw moet iedereen kunnen dienen, zonder dat daar een handleiding bij komt kijken.”

“Zorg dragen voor een gebouw begint bij luisteren naar de materialen en naar de verschillende gebruikers.”

Jan Thys (architect-zaakvoerder De Gouden Linaal Architecten) over architectuur die zorgt voor haar omgeving.

“Architectuur kan zorg dragen voor de toekomst van onze planeet door rekening te houden met de natuurlijke omgeving waarin we bouwen. Lokaal beschikbare materialen gebruiken is daarbij essentieel.”

“Het gaat niet zozeer over het ecolabel dat materialen hebben, maar vooral over de manier waarop we ze gebruiken.”

“Door met natuurlijke materialen te werken zal een gebouw voor een deel mee evolueren met de tijd, eroderen en geleidelijk opgaan in zijn omgeving.”

PERSBERICHT

Caring Architecture **Critical Care. Architecture for a Broken Planet**

---

concept Architekturzentrum Wien
productie Vlaams Architectuurinstituut en De Singel
curatoren Angelika Fitz en Elke Krasny
grafisch ontwerp Alexander Ach Schuh
met de steun van Vlaamse Gemeenschap
met dank aan materiaalsponsor Beddeleem

tentoonstelling | Critical Care. Architecture for a Broken Planet

za 28 mei 2022 → zo 11 sep 2022
De Singel, Desguinlei 25, 2018 Antwerpen
open wo → zo / 14 → 19 uur en tijdens avondvoorstellingen tot 22 uur
gratis

opening | Critical Care. Architecture for a Broken Planet

vr 27 mei 2022 – 20:00u
De Singel, Blauwe Zaal
Desguinlei 25, 2018 Antwerpen
info en tickets op vai.be of desingel.be

boek | Critical Care. Architecture and Urbanism for a Broken Planet

uitgever: 2019, Architekturzentrum Wien, MIT Press
redacteurs: Angelika Fitz, Elke Krasny, Architekturzentrum Wien
vormgeving: Alexander Ach Schuh
taal: EN
€ 40
304 pagina's
ISBN 9780262536837

Caring Architecture **Care for Space for Care. Scenes from Flanders and Brussels**

---

productie Vlaams Architectuurinstituut en De Singel
curatoren Hülya Ertas en Sofie De Caigny

PERSBERICHT

scenografie Laura Muyldermans & LDSRa
met de steun van Vlaamse Gemeenschap

tentoonstelling

za 28 mei 2022 → zo 11 sep 2022

De Singel, Desguinlei 25, 2018 Antwerpen

open wo → zo / 14 → 19 uur en tijdens avondvoorstellingen tot 22 uur
gratis

opening

vr 27 mei 2022 – 20:00u

De Singel, Blauwe Zaal

Desguinlei 25, 2018 Antwerpen

info en tickets op vai.be of desingel.be

randprogramma | Caring Architecture

Tussen 28 mei en 11 sep organiseert het VAI samen met Newrope Chair of Architecture & Urban Transformation (ETHZürich) een reeks excursies en projectbezoeken. Het doel is om met de deelnemers kritisch te reflecteren over zorgende architectuur, de tentoonstellingen en de bezochte projecten. Het resultaat van deze reflecties zal ook een plek krijgen in het interactieve deel van de tentoonstelling. Info en tickets op vai.be

perscontact

Vlaams Architectuurinstituut

Egon Verleye - communicatie & PR

T +32 (0)3 242 89 73

egon.verleye@vai.be

Caring Architecture is een productie van:

Het Vlaams Architectuurinstituut en De Singel worden gesubsidieerd door:

Het programma van het Vlaams Architectuurinstituut wordt mee mogelijk gemaakt door:

Reynaers Aluminium, Bulo, Gyproc, Stone, Febelcem en Wienerberger